

verslag

Bezoekadres:

Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

T.E.J. de Haas
*Secretaris Regulier Overleg
Warenwet*

T 070 340 79 11
_dienstpostbusrow@minvws.nl

Datum

3 juni 2024

Aantal pagina's

Betreft	ROW/DEL
Vergaderdatum en -tijd	3 juni 2024 14:15 – 16.15
Vergaderplaats	Terminal Noord (N1.09)
Aanwezig	Voorzitter: K. Bemelmans Anda Willemse – van den Bergh (Nederlandse Vereniging van Diëtisten) Anne Egelmeers (Nepluvi) Barbara Niemans (NZV) Carlo Bulkmans (Upfield) Charlotte ter Haar (VBZ) Danielle Vreedzaam (NZV) Denis Naudin Ten Cate (SpiritsNL) Frans Egberts (Vleeswarenindustrie) Floris van Overveld (NCV) Imkje Tiesinga (FNLI) Yvonne Huigen (NVWA) Jessica Cotter (Jumbo) Margriet Achterhof (Vrouwen van Nu) Marloes Kneppers (FNLI) Marjan van Ravenhorst (Allergenen Consultancy) Nicole Vervaet (MVO) Pablo Moleman (Proveg) Tessa Ooijendijk (LNV) Wieke van der Vossen-Wijmenga (Voedingscentrum) Nikki Emmerik (VWS) Marianne van Geest (NPN) Wessel Luken (CBL) Ana Viloría (VWS) Moniek Ringenier (VWS)

---

1. Voorstelronde en vaststelling agenda

De voorzitter opent de vergadering om 14.20. Er volgt een korte voorstelronde. Eén wijziging op de volgorde van de agenda; op verzoek van Ooijendijk wordt de vergadering begonnen met punt 6.

2. Mededelingen

De voorzitter deelt mee dat tijdens de vorige ROW-DEL vergadering de notitie van VWS over regeling kindermarketing in NL werd besproken, en er had een uitgebreide discussie plaatsgevonden en suggesties gedaan. Het ministerie is met die input aan de slag gegaan. In overleg met de verschillende branches en het ministerie van EKZ gaat de MKB-toets plaatsvinden. Deze toets is naar verwachting eind juni afgerond en de openbare consultatie wordt daarom verschoven tot na de zomer. Indien bericht hierover naar buiten komt, zal dit binnen het ROW-DEL worden bekend gemaakt.

3. Allergenen

Emmerik licht toe dat de afgelopen tijd veel gesproken is geweest met de NVWA, CBL, FNLI en de patiëntenvertegenwoordiging. Reden hiervoor was tweedelig: enerzijds rechtszaken op het gebied van allergenen, anderzijds was vanuit patiëntenverenigingen feedback gekomen op het huidige allergenenbeleid. Daarom werd het beleid doorgenomen en daar zijn een aantal wijzigingen uit voortgekomen. Deze zijn doorgevoerd, gecommuniceerd en de voorbereidingen vinden plaats voor het opstellen van nieuwe beleidsregels. Het beleid wordt op 2 punten aangepast: 1) referentiewaarden en 2) hoe PAL-bewoording op het etiket moet worden vermeld. Referentiewaarden waren gebaseerd op een advies van BuRO uit 2016, deze waren vrij laag. BuRO heeft hierover een nieuw advies uitgedaan, en de waarden zijn verhoogd. Daarnaast is PAL-bewoording momenteel vrij breed en in het nieuwe beleid zal toegespitst worden op 2 bewoordingen, namelijk: 'Kan xxx bevatten' en 'niet geschikt voor xxx'. Dit wordt momenteel uitgewerkt in een beleidsregel. Dit is al langs NVWA geweest, het officiële document wordt opgesteld en aan ROW-DEL voorgelegd voor schriftelijke consultatie. Daarna wordt het voorgelegd aan de Europese Commissie. De wetgeving zal vanaf januari 2026 in werking treden.

Van der Vossen geeft aan dat pas gecommuniceerd kan worden vanuit het Voedingscentrum als alles vaststaat. Achterhof geeft aan dat vanuit vereniging van plattelandsvrouwen berichten binnenkomen mensen zich afvragen of in bepaalde producten meer allergeen zitten, met name lactose en gluten. Emmerik laat weten dat de referentiewaarden iets zullen verhogen, maar PAL-bewoording zal strikter zijn, dus uiteindelijk zal het beleid beter uitkomen voor de consument. Van Overveld reageert dat andere reacties op producten kan komen door aanpassing van receptuur of verandering in grondstoffen. Drempelwaarde van gluten kan en zal niet aangepast zijn.

Niemans vraagt of op dit vlak nog iets ondernomen wordt in Europa? Emmerik laat weten dat dit niet het geval is op Europees niveau, maar wel op Codex niveau. Wat in de nationale zal worden voorgelegd, is ook wat de Codex nu voorbereid. Nationaal lopen we dus iets voor op Codex regelgeving. Kneppers voegt toe dat vanaf afgelopen 1 januari 2024 bedrijven het beleid al mogen toepassen. Er is ook een richtlijnen document gemaakt die geraadpleegd kan worden op FNLI.nl. Huigen vult aan dat de link naar deze richtlijn ook via de NVWA zal worden gedeeld.

Moleman zegt dat Proveg beter in kaart probeert te brengen wat de gevolgen zijn voor vegetarische en veganistische producten. Mogelijk commentaar

vanuit Proveg zal volgen bij de schriftelijke consultatie.

Van Overveld voegt toe dat nationale wetgeving en Codex niet volledig overeenkomen. In voorstellen van Codex worden kwalificatie van coeliakie en gluten niet meegenomen. Dit betreft de NCV. Oproep vanuit NCV aan NL is om zeker ook coeliakie en gluten mee te nemen in het allergenenbeleid Codex. Emmerik laat weten dat nog een werkgroep gaat plaatsvinden en consultatie waarop gereageerd kan worden en dan wordt dit meegenomen.

4. Vega/vegan

Emmerik licht toe dat vanuit etikettering een document was opgesteld met punten waarop vega/vegan benaming vastgelegd moest worden. Vanuit VWS is besloten dit momenteel nu niet op te pakken, wegens de vele andere werkzaamheden die nu liggen. Vanuit NL zullen we hier nu niet op inzetten en wachten we op Europese wetgeving.

Vervaet geeft aan dat momenteel een ISO-norm is voor vegetarisch en veganistisch, welke mogelijk omgezet wordt naar een Europese norm. Kan het zijn dat deze linkt met wat Europa nu gaat doen? Emmerik kan niet zeggen of dit onderwerp de komende jaren behandeld gaat worden. Er staan veel punten momenteel on-hold. De voorzitter vult hierbij aan dat dit erg afhankelijk gaat zijn van het nieuwe Europees voorzitterschap en de speerpunten die zij willen oppakken. Moleman vraagt zich af in hoeverre bepaalde inhoudelijke overwegingen hierbij een rol hebben gespeeld. Heeft dit consequenties hoe naar vegetarisch gehakt zal worden gekeken in de toekomst? Emmerik reageert hierop dat vegetarisch gehakt valt onder hetzelfde punt. (Toelichting op dit punt: gehakt is een typisch Nederlands product. Momenteel zijn veel vegetarische varianten, die je ook als gehakt willen noemen.) Nu is gehakt afgebakend en mag je vegetarisch gehakt geen gehakt noemen.) Nu we niet verder gaan met vastlegging vega/vegan, gaan we ook niet verder met vegetarisch gehakt. Moleman geeft aan dat de minister heeft destijds stap naar voren gezet om mening te delen en daarin een rol te spelen. Is daar iets in veranderd? Wordt het nu als minder belangrijk gezien vanuit het Ministerie? Emmerik geeft aan dat dit niet het geval is, maar er zijn veel zaken die behandeld worden in het ministerie waar momenteel voorrang aan wordt verleend. Daarom is dit onderwerp nu even geparkeerd, maar als er ruimte voor is, is het plan om dit zeker weer op te pakken. Vervaet geeft aan het ook jammer te vinden dat dit onderwerp niet meer opgepakt wordt. Het zou fijn zijn als vega/veganistisch goed gedefinieerd wordt, maar ook de definitie plantaardig. Autoriteiten zouden kunnen kijken naar de opgemaakte stukken (ISO-normen, CEN-norm). Willemse sluit zich hierbij aan.

Moleman voegt toe dat Duitsland al een definitie heeft opgesteld, hier is al veel voorwerk gedaan. De voorzitter vult aan dat het onderwerp niet volledig van de agenda is, maar dat dit over een jaar/2 jaar eventueel weer opnieuw op de agenda gezet wordt zodra hier weer de ruimte voor is.

5. Ontwikkelingen rondom territoriale leveringsbeperkingen en de modernisering van etikettering

Luken licht toe dat de leveringsbeperking een probleem is. Het is moeilijk om producten uit andere lidstaten in te kopen en in NL te verkopen wegens etiketteringswetgeving, met name rondom taalvereisten. Motie die is meegestuurd is een jaar oud. Minister van Economische Zaken en Klimaat heeft Europees aandacht gevraagd voor dit probleem. Het onderzoek laat zien dat etiketteringsvereisten een barrière vormt in de handel. Momenteel wordt gekeken naar opties om vrij verkeer van handel te stimuleren, bijv. QR-codes, kijken naar iconen of naar gedogen. Vraag is aan dit overleg of deze barrière wordt herkend?

De Voorzitter wil benadrukken dat nu de focus gelegd wordt op etikettering. Daarentegen is de motie en het uitgevoerde onderzoek veel breder dan alleen etikettering, ze bespreken handelsbelemmeringen op alle producten (niet alleen levensmiddelen). Het is belangrijk dat iedereen zich dat realiseert. Binnen het hele onderzoek is etikettering het kleinste onderdeel in het rapport. Vraag is of anderen punten hebben uit het onderzoek over import van goederen uit het buitenland? Kneppers geeft aan dat binnen de FNLI digitale etikettering veel besproken wordt. Het is belangrijk om de verschillende elementen van een etiket uit elkaar te halen. In de FIC staat duidelijk genoemd dat informatie begrijpelijk naar de consumenten moet worden overgebracht. Dit is vertaald naar Nederlandse taalvereisten. In sommige landen zijn deze eisen zelfs strenger (in België zijn 3 talen vereist). Van Ravenhorst valt op dat taaleisen klein onderdeel waren van het gehele onderzoek. Namens allergische consument is een QR-code geen oplossing voor allergenen informatie. Dit soort belangrijke informatie mag niet via een QR-code verborgen zijn. Van Ravenhorst benadrukt niet overhaast belangrijke beslissingen te nemen en/of internationale ontwikkelingen mee te nemen. Binnen Codex wordt gewerkt aan Guidelines on the use of technology to provide food information in food labelling. Ook de Consumentenbond heeft via de mail aangegeven dat ze niet achter de QR-code staan (zie bijgevoegde mail). Ten Cate ligt toe dat in de wijnsector al QR-codes beschikbaar zijn op het etiket, waarin ingrediëntenlijst en voedingswaarde is opgenomen. Allergenen en energiewaarde moeten op het etiket, land van oorsprong ook. Achterhof benadrukt dat mensen momenteel weinig kunnen met etikettering, omdat de kennis erover zo laag is. Ze pleit ervoor om binnen het onderwijs duidelijker te maken wat we eten. De Voorzitter beaamt dat op dit punt iedereen het met elkaar eens zal zijn. Wat we ook doen, we zullen hierin het publiek mee moeten nemen. Tiesinga geeft aan het eens te zijn met de mening van Van Ravenhorst. Hierbij geeft Tiesinga aan dat een aantal zaken sowieso op het etiket moeten staan. Gebruik van QR-code om extra informatie te geven zou een goede optie zijn. Kneppers vult aan dat een brede discussie aan de gang is rondom QR-codes, dit wordt besproken rond recycling. Ter Haar sluit zich aan bij de FNLI en Van Ravenhorst. Van Geest geeft aan dat indien dit verplicht wordt, het moeilijk zal zijn om alle verplichtingen te vermelden op een klein etiket. Hierbij is weinig ruimte voor een QR-code. Willemse geeft aan dat de Nederlandse Vereniging van Diëtisten niet achter een QR-code staat ter vervanging van de huidige verplichte informatie op het label. Het is voor consumenten belangrijk om een gezonde keuze te kunnen maken zonder extra drempel via een QR-code om de voedingswaardedeclaratie te achterhalen. Juist nu welvaartsziekten steeds meer voorkomen is het belangrijk dat productinformatie toegankelijk is. Willemse benadrukt dat het een illusie is dat uniforme meertalige etikettering een oplossing zijn voor het verschil in prijsstelling van producten tussen landen. Daarnaast sluit Willemse zich ook aan bij de opmerkingen van Van Ravenhorst dat de oorzaken van verschillen in talen belangrijk is om aan te pakken. QR-code voor extra informatie zal wel een waardevolle tool zijn, bij bijv. informatieverschaffing over herkomst van ingrediënten. Willemse benadrukt tot slot dat wijn niet als koploper moet worden gezien in het gebruik van QR-codes om de ingrediëntenlijst en voedingswaarde te achterhalen. Het is juist een beperkte stap vooruit vanuit een situatie waarbij helemaal geen informatie op het etiket verplicht was.

Huigen beaamt dat bij de NVWA taal op etikettering altijd al een lastig dossier is. Twee talen op een etiket wordt niet beschouwd als een hele grote hobbel. Of QR-code een oplossing is, wordt ook betwijfeld. Van der Vossen sluit zich aan bij standpunt Van Ravenhorst en Nederlandse vereniging voor diëtisten. Het is niet voor iedereen weggelegd om met QR-codes te werken. Ten Cate

benadrukt dat een voordeel van een QR-code is om dezelfde tekst gemakkelijk bij verschillende talen te lezen.

Luken bedankt iedereen voor de feedback. Voor CBL is duidelijk dat het idee van een QR-code niet snel zal verdwijnen. Voor consumenten moet het helder blijven en toegankelijk zijn, daar sluit CBL zich zeker bij aan. CBL verwacht dat deze discussie zal blijven evolueren en deze zullen ze blijven opvolgen (en reacties van dit ROW worden meegenomen).

Emmerik voegt toe dat vanuit VWS de reacties zojuist gegeven hier aan tafel worden ondersteund. Betrokken partijen bij het onderwerp zijn momenteel vooral gericht op handelsperspectieven, en niet op de consument en mogelijke volksgezondheidsaspecten. Eén van de agendapunten van de Codex Etikettering is technologieën, waaronder de QR-code. In oktober vindt deze Codex weer plaats. Emmerik benadrukt dat meegegaan moet worden met de tijd en dat de discussie rondom QR-codes daarbij onvermijdelijk is. Daarom wordt dit besproken in de Codex waar het in oktober in iets meer gedegen tempo en met meer blik op volksgezondheidsoogpunt verder opgepakt zal worden.

Luken vult aan dat bij CBL de discussie bij de Codex zal afwachten en een mogelijke verdere opvolging in Europa.

6. Vrijwillige houdbaarheidsetikettering

Ooijendijk licht toe dat afgelopen vrijdag (31-05-2024) een bedrijvendag heeft plaatsgevonden met als thema houdbaarheid en voedselverspilling. Hierbij werd een korte presentatie gegeven door LNV mede namens VWS en NVWA rondom de regels met extra informatie van de coalitie Houdbaarheid. 28 bedrijven waren aanwezig geweest afgelopen vrijdag.

5 hoofdpunten coalitie Houdbaarheid:

- 1) Geen THT-datum te vermelden op producten waar geen houdbaarheidsdatum op hoeft te staan.
- 2) Iconen plaatsen op producten
- 3) Consumentenvoorlichting over houdbaarheid vergroten
- 4) Annex X uitzonderingen lijst uit te breiden met overige lang houdbare producten
- 5) Onderzoek doen en afspraken maken om eisen van keten partners te verkorten t.a.v. levering van producten met een minimale tijd tot aan verloop van THT-datum

Meer informatie te vinden op:

www.Samentegenvoedselverspilling.nl/coalitie-houdbaarheid

Ooijendijk zal de besproken presentatie naar secretariaat van ROW sturen en deze zal via het ROW verspreid worden. Hierop waren geen verdere vragen vanuit het ROW.

7. Rondvraag

Geen vragen tijdens de rondvraag.